

ΝΕΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ
ΜΕ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ:
ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ
ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΠΝΙΚΩΝ
ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Η στάθμιση της προστασίας της υγείας, της αυτονομίας του καταναλωτή, αλλά και της οικονομικής ελευθερίας των παραγωγών απαιτεί αξιολογήσεις με συγκεκριμένα κριτήρια και διεπιστημονικό υπόβαθρο.

Πρακτικά της συνεδρίας

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

που πραγματοποιήθηκε
στις 14 Δεκεμβρίου 2017, στο πλαίσιο
του 13ου Πανελληνίου Συνεδρίου
για τη διοίκηση τα οικονομικά
και τις Πολιτικές Υγείας.

www.healthpolicycongress.gr

Το Προεδρείο

Γιάννης Κυριόπουλος,

Ομότιμος Καθηγητής, Τομέας Οικονομικών της Υγείας, Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας
& Πρόεδρος Ελληνικής Επιστημονικής Εταιρείας Οικονομίας και Πολιτικής της Υγείας

Αντώνης Παπαγιαννίδης,

Δημοσιογράφος

Οι Ομιλητές

Μιχάλης Τουμπής,

Πνευμονολόγος, π. Πρόεδρος Ελληνικής Πνευμονολογικής Εταιρείας

Νίκος Μανιαδάκης,

Καθηγητής, Αναπληρωτής Κοσμήτωρ, Διευθυντής, Τομέας Αρχών Οργάνωσης και Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας,
Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας

Δημήτρης Κουρέτας,

Καθηγητής Τοξικολογίας, Τμήμα Βιοχημείας-Βιοτεχνολογίας,
ΠΜΣ «Τοξικολογία» Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, & Πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Τοξικολογίας

Τάκης Βιδάλης,

Δικηγόρος Αθηνών, Διευθυντής Τμήματος Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής, Δικηγορική Εταιρεία Αθηνών,
Επιστημονικός συνεργάτης, Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και εμπειρογνώμων για τη βιοηθική στην Ε.Ε.

Εισαγωγή

Η αποτελεσματικότητα των πολιτικών ελέγχου του καπνίσματος εξαρτάται άμεσα από την έμφαση που δίνει κάθε χώρα στην αυστηρή εφαρμογή τους, τόνισαν οι ομιλητές στη διάρκεια της ιδιαίτερα ενδιαφέρουσας συνεδρίας για το κάπνισμα και τα νέα καπνικά προϊόντα η οποία έλαβε χώρα στο 13ο Πανελλήνιο Συνέδριο για τη διοίκηση, τα οικονομικά και τις πολιτικές της Υγείας της Ε.Σ.Δ.Υ. Παρά την προσπάθεια ωστόσο που καταβάλλεται τα τελευταία χρόνια, 15 με 20% του πληθυσμού παγκοσμίως εξακολουθεί να καπνίζει. Οι νέες τεχνολογίες για καπνικά προϊόντα μειωμένου κινδύνου που έχουν εισαχθεί τα τελευταία χρόνια στις κοινωνίες και προσπαθούν με διάφορους τρόπους να μειώσουν το επίπεδο της νικοτίνης

που λαμβάνεται από τους χρήστες και τις αρνητικές συνέπειες της καύσης του καπνού στον ανθρώπινο οργανισμό δεν έχουν ακόμη ερευνηθεί επαρκώς και έχουν δημιουργήσει αντιπαράθεσεις, καθώς δεν είναι απαλλαγμένες κινδύνου. Σε μια προσπάθεια μείωσης των επιπτώσεων του καπνίσματος στους χρήστες ωστόσο, πολλές χώρες αρχίζουν να αναπτύσσουν ένα ρυθμιστικό πλαίσιο αξιολόγησης των νέων αυτών προϊόντων με διαδικασίες και δεδομένα αντίστοιχα των φαρμακευτικών προϊόντων. Ζητούμενο είναι βέβαια η ορθή στάθμιση της προστασίας της υγείας, της αυτονομίας του καταναλωτή, αλλά και της οικονομικής ελευθερίας των παραγωγών, διαδικασία που απαιτεί αξιολογήσεις με συγκεκριμένα κριτήρια και διεπιστημονικό υπόβαθρο.

Η περίπτωση των καπνικών προϊόντων

«**Η** επίπτωση του καπνίσματος, δυστυχώς, είναι ακόμη πάρα πολύ υψηλή σε ολόκληρο τον κόσμο», παρατήρησε ο κύριος Μιχάλης Τουμπής στην ομιλία του. Οι θάνατοι που οφείλονται στο κάπνισμα υπολογίζεται ότι ανέρχονται ετησίως σε 6 εκατομμύρια, με 600.000 εξ αυτών να οφείλονται στο παθητικό κάπνισμα, και μέχρι το 2030 η οφειλόμενη στο κάπνισμα θνητότητα αναμένεται να αυξηθεί ακόμη περισσότερο, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Με βάση τα δεδομένα αυτά, συνέχισε ο ομιλητής, η παγκόσμια κοινότητα, με πρωτοβουλία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, δημιούργησε μία σύμβαση-πλαίσιο για τον έλεγχο του καπνού, η οποία προσβλέπει στην προστασία της σημερινής και των μελλοντικών γενεών από τις βλαπτικές επιδράσεις στην υγεία, την κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον που έχουν η κατανάλωση καπνού και η έκθεση σε καπνό και ταυτόχρονα παρέχει ένα πλαίσιο εφαρμογής μέτρων για τον έλεγχο του καπνού. Η σύμβαση αυτή, σημείωσε ο κύριος Τουμπής, έχει υπογραφεί από 168 χώρες και είναι νομικά δεσμευτική για 180 χώρες. Στην Ελλάδα επικυρώθηκε με νόμο το 2006 και η εφαρμογή της συνέβαλε στη μείωση της επίπτωσης του καπνίσματος κατά 1% ετησίως. Ο Νόμος 4419 αποσκοπεί στην προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία 2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία στηρίζεται στο πλαίσιο-σύμβαση του ΠΟΥ. Ωστόσο, επεσήμανε ο ομιλητής, ο Νόμος παρουσιάζει ορισμένες ελλείψεις, καθώς παρά το γεγονός ότι αναφέρεται στις

«

ΤΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΕΙΝΑΙ
ΟΤΙ Η ΕΠΙΠΤΩΣΗ
ΤΟΥ **ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ**
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΑ
ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΕΧΕΙ **ΜΕΙΩΘΕΙ**
ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ:
ΤΟΝ **12/2016**
ΗΤΑΝ **32,5%**
ΣΤΟΥΣ ΕΝΗΛΙΚΕΣ
ΕΝΑΝΤΙ 41-44%
ΛΙΓΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΙΝ
»

εκπομπές και τα συστατικά των καπνικών προϊόντων, στην Ελλάδα δεν υπάρχουν εξουσιοδοτημένα εργαστήρια ελέγχου, ενώ επιπλέον ο έλεγχος είναι μάλλον προαιρετικός και μη αυτοματοποιημένος και οι κυρώσεις είναι ακαθόριστες. Όσον αφορά δε στο ηλεκτρονικό τσιγάρο, υπάρχει απουσία ελέγχου των συσκευών αυτών, των περιεκτών αναπλήρωσης και των πρόσθετων αρωματικών, πρόσθεσε.

Η σύμβαση-πλαίσιο του ΠΟΥ, συνέχισε ο κύριος Τουμπής, περιλαμβάνει επίσης ένα εργαλείο αξιολόγησης, με το οποίο μπορούμε να διαπιστώσουμε την εφαρμογή των κανόνων αυτών στην πράξη και την αποτελεσματικότητά τους.

Με βάση την αξιολόγηση λοιπόν, το ευχάριστο είναι ότι η επίπτωση του καπνίσματος στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί σημαντικά, καθώς τον Δεκέμβριο του 2016 ήταν 32,5% στους ενήλικες στον γενικό πληθυσμό, ενώ λίγα χρόνια πριν το ποσοστό αυτό ανερχόταν σε 41-44%.

Μείζον πρόβλημα ωστόσο αποτελεί η προστασία των ανθρώπων από τον καπνό του τσιγάρου, καθώς, παρά τις κυρώσεις που προβλέπει η νομοθεσία, το κάπνισμα σε πολλούς δημόσιους χώρους συνεχίζεται. Ως προς την προσφορά βοήθειας για τη διακοπή του καπνίσματος, επίσης είμαστε πίσω, επεσήμανε ο ομιλητής, καθώς, αν και στην Ελλάδα κυκλοφορούν τα

φάρμακα πρώτης γραμμής για τη διακοπή του καπνίσματος, βοήθεια προσφέρεται μόνο στα ιατρεία διακοπής του καπνίσματος -τα οποία δυστυχώς είναι πολύ λίγα- και το κόστος των φαρμάκων δεν αποζημιώνεται από κανένα ταμείο.

Από την άλλη, το νομικό πλαίσιο όσον αφορά στις προειδοποιήσεις για τις βλαπτικές επιδράσεις του καπνού είναι αυστηρό και τηρείται, ενώ αντίθετα οι εκστρατείες κατά του καπνίσματος απουσιάζουν εντελώς από την Ελλάδα, καθώς η τελευταία έγινε αρκετά χρόνια πριν. Όσον αφορά στην απαγόρευση της διαφήμισης καπνικών προϊόντων, συμπλήρωσε ο κύριος Τουμπής, είμαστε σε καλό επίπεδο, ενώ επιπλέον έχουμε την υψηλότερη φορολογία ίσως παγκοσμίως, καθώς οι φόροι ανέρχονται σε περίπου 80% της μέσης τιμής του πακέτου.

Συνοψίζοντας, κατέληξε ο ομιλητής, το κανονιστικό πλαίσιο για τα προϊόντα καπνού δεν απουσιάζει στην Ελλάδα, παρουσιάζει ωστόσο ελλείψεις και απαιτεί συνεχή επικαιροποίηση και εξειδίκευση των μέτρων, καθώς και αυστηρότερη εφαρμογή τους.

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΘΑ ΠΡΟΚΑΛΕΣΕΙ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 175 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ ΕΩΣ ΤΟ 2030

Συνολικοί σχετιζόμενοι με τον καπνό θάνατοι, 2005-2030

Καπνικά προϊόντα: Διεθνείς εξελίξεις

Το κάπνισμα αποτελεί ένα καλό παράδειγμα του πώς στον χώρο των υπηρεσιών υγείας η νέα τεχνολογία και οι ραγδαίες εξελίξεις που επιφέρει δημιουργούν σοβαρά ζητήματα ηθικής, ελέγχου και κανονισμών, ανέφερε ο κύριος Νίκος Μανιαδάκης, επισημαίνοντας πως η διαχείριση των νέων καπνικών προϊόντων αποτελεί ένα θέμα που απασχολεί σήμερα όλες τις κοινωνίες.

Το κάπνισμα είναι μία αποδεδειγμένα ιδιαίτερα επιβλαβής για την υγεία συνήθεια, τόνισε ο ομιλητής, και για το λόγο αυτόν όλες οι χώρες προσπαθούν σήμερα να εφαρμόσουν πολιτικές ελέγχου του καπνίσματος. Μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας δείχνει ότι πολλές από αυτές τις παρεμβάσεις αποτελούν, από οικονομικής απόψεως, μια ιδιαίτερα αποδοτική χρήση των περιορισμένων οικονομικών πόρων, με πιο αποτελεσματικό μέτρο την αύξηση της τιμής των καπνικών προϊόντων. Η αποτελεσματικότητα των πολιτικών ελέγχου του καπνίσματος και μείωσης του αριθμού των καπνιστών βέβαια, πρόσθεσε, δεν είναι ίδια σε όλες τις χώρες, καθώς εξαρτάται άμεσα από την αυστηρότητα στην εφαρμογή των κανονισμών.

Παρά ωστόσο την προσπάθεια που καταβάλλεται τα τελευταία χρόνια, συνέχισε ο ομιλητής, 15 με 20% του πληθυσμού παγκοσμίως εξακολουθεί να καπνίζει. Τα τελευταία χρόνια, στις κοινωνίες έχουν εισαχθεί νέες τεχνολογίες οι οποίες προσπαθούν με διάφορους τρόπους να μειώσουν το επίπεδο της νικοτίνης που λαμβάνεται από τους χρήστες, οι οποίες ωστόσο επειδή δεν αποτελούν φαρμακευτικά προϊόντα δεν έχουν εισαχθεί μέσω του ίδιου κανονιστικού πλαισίου που εισάγονται άλλες ιατρικές τεχνολογίες.

Οι γνώσεις μας για τα δυνητικά οφέλη των τεχνολογιών αυτών επί του παρόντος δεν είναι πολλές, επεσήμανε ο κύριος Μανιαδάκης, και για το λόγο αυτόν τα τελευταία χρόνια η επιστημονική κοινότητα έχει αρχίσει να ασχολείται με το θέμα αυτό και με την έρευνα των ισχυρισμών και επιχειρημάτων των κατασκευαστών τους σχετικά με τη μείωση των βλαβερών επιπτώσεων του καπνίσματος με τα νέα αυτά προϊόντα. Σύμφωνα λοιπόν με μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί με βάση αναγνωρισμένους επιβαρυντικούς για την υγεία βιοδείκτες, οι επιβλαβείς ουσίες που λαμβάνονται με τα νέα αυτά τεχνολογικά προϊόντα είναι όντως μειωμένες σε σύγκριση με τα κανονικά τσιγάρα.

Αναφερόμενος στην Αγγλία ως παράδειγμα καλύτερης

εφαρμογής των πολιτικών ελέγχου του καπνίσματος και μείωσης του αριθμού καπνιστών, τόνισε ότι πρόσφατα το Εθνικό Ινστιτούτο Δημόσιας Υγείας της χώρας έπειτα από ανασκόπηση της βιβλιογραφίας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι νέες αυτές τεχνολογίες ενδέχεται να είναι κατά 95% λιγότερο βλαβερές σε σύγκριση με τα κανονικά τσιγάρα. Το συμπέρασμα αυτό προκάλεσε έντονες συζητήσεις και αντιπαραθέσεις στη χώρα, καθώς ένα μέρος της επιστημονικής κοινότητας φοβάται ότι οι ανακοινώσεις αυτές σε συνδυασμό με την έναρξη διαφημιστικής προώθησης των προϊόντων αυτών ενδεχομένως να οδηγήσουν μη καπνιστές στην έναρξη του καπνίσματος.

Παρά τις αντιπαραθέσεις αυτές, λόγω της σημαντικής οικονομικής επιβάρυνσης που προκαλεί το κάπνισμα, τόσο

«
**ΠΑΡΑ ΤΙΣ
ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ,
ΤΟΣΟ ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ
ΟΣΟ ΚΑΙ Ο FDA
ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ
ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΝ ΝΑ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΟΥΝ ΤΙΣ
ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ
ΩΣ ΕΝΑ ΕΡΓΑΛΕΙΟ
ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΟΥ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΩΝ
ΚΑΠΝΙΣΤΩΝ**
»

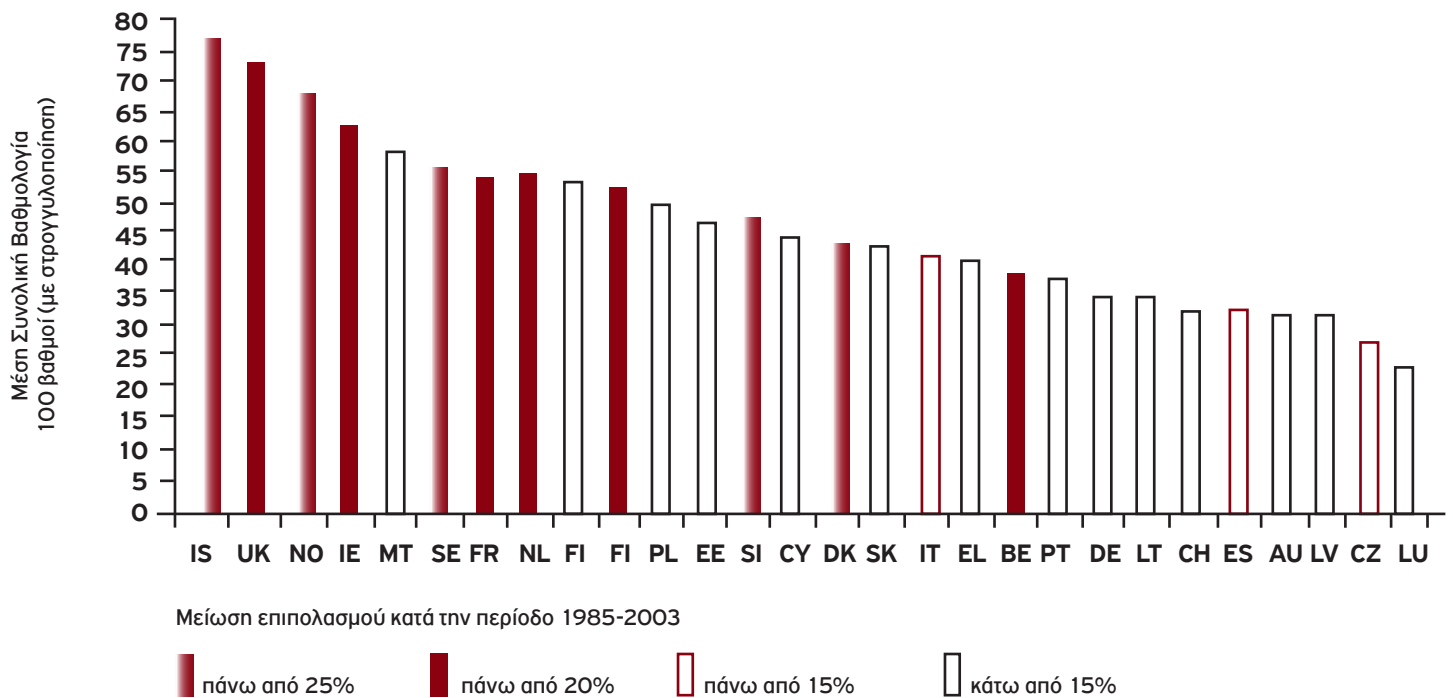
ΝΕΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ
ΜΕ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ:
ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΠΝΙΚΩΝ
ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

το αγγλικό σύστημα υγείας όσο και πρόσφατα ο FDA στην Αμερική αποφάσισαν να αντιμετωπίσουν τις νέες αυτές τεχνολογίες ως ένα εργαλείο μείωσης του πληθυσμού των καπνιστών και άρχισαν να αξιολογούν τα νέα αυτά προϊόντα με μεθόδους παρόμοιες με αυτές των φαρμάκων.

Οι πολιτικές ελέγχου του καπνίσματος που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια, ανέφερε συνοψίζοντας ο κύριος Μανιαδάκης, έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές στη μείωση των καπνιστών, ωστόσο θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην αυστηρότερη εφαρμογή τους, καθώς ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού εξακολουθεί να καπνίζει. Τα νέα καπνικά προϊόντα που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια μπορούν ενδεχομένως να μειώσουν τις αρνητικές συνέπειες της καύσης του τσιγάρου στον ανθρώπινο οργανισμό, έχουν ωστόσο δημιουργήσει αντιπαραθέσεις, καθώς μπορεί να έχουν λιγότερες αρνητικές συνέπειες από το κανονικό τσιγάρο αλλά δεν είναι απαλλαγμένα κινδύνου. Πα' όλα αυτά, πολλές χώρες αρχίζουν να αντιμετωπίζουν τα νέα αυτά προϊόντα ως ένα βοηθητικό μέσο μείωσης του αριθμού των καπνιστών και να αναπτύσσουν ένα ρυθμιστικό πλαίσιο αξιολόγησής τους με διαδικασίες και δεδομένα αντίστοιχα των φαρμακευτικών προϊόντων.

νισμό, έχουν ωστόσο δημιουργήσει αντιπαραθέσεις, καθώς μπορεί να έχουν λιγότερες αρνητικές συνέπειες από το κανονικό τσιγάρο αλλά δεν είναι απαλλαγμένα κινδύνου. Πα' όλα αυτά, πολλές χώρες αρχίζουν να αντιμετωπίζουν τα νέα αυτά προϊόντα ως ένα βοηθητικό μέσο μείωσης του αριθμού των καπνιστών και να αναπτύσσουν ένα ρυθμιστικό πλαίσιο αξιολόγησής τους με διαδικασίες και δεδομένα αντίστοιχα των φαρμακευτικών προϊόντων.

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΙΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΕΣ «ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ» (ΣΤΑ 100)

Πηγή: Joossens

Συστήματα λήψης νικοτίνης μειωμένου κινδύνου: Η οπτική της Τοξικολογίας

Το Εργαστήριο Τοξικολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας ήταν το πρώτο εργαστήριο στην Ευρώπη που δημοσίευσε επίσημα στοιχεία στο διαδίκτυο σχετικά με τα συστατικά των υγρών των ηλεκτρονικών τσιγάρων, την ταξινόμησή τους και το αν κάποια από αυτά είναι επικίνδυνα, επεσήμανε στην αρχή της ομιλίας του ο κύριος Δημήτρης Κουρέτας, αναφερόμενος στην έρευνα που πραγματοποίησε το εργαστήριο σε όλη την Ελλάδα για τα έκδοχα που περιέχουν τα υγρά των ηλεκτρονικών τσιγάρων (κατόπιν αιτήματος του συνδέσμου εισαγωγέων ηλεκτρονικών τσιγάρων) κατά την πρώτη 5ετία κυκλοφορίας τους.

Παρουσιάζοντας συνοπτικά τις ουσίες που παράγονται κατά τη διάρκεια καύσης ενός τσιγάρου, ο ομιλητής υπογράμμισε ότι πιο επικίνδυνες είναι αυτές που παράγονται σε υψηλότερες θερμοκρασίες.

Εξηγώντας τη λειτουργία του ηλεκτρονικού τσιγάρου και του «ατμίματος», ο κύριος Κουρέτας τόνισε πως η συζήτηση για το τοξικολογικό ενδιαφέρον των ουσιών που περιέχονται στα υγρά του ηλεκτρονικού τσιγάρου και τις οποίες λαμβάνει ο χρήστης μαζί με τη νικοτίνη είναι μεγάλη, καθώς με τα σημερινά δεδομένα οι ουσίες αυτές έχουν σαφώς χαμηλότερη επικινδυνότητα από αυτές που παράγονται με την καύση του τσιγάρου, αλλά δεν γνωρίζουμε τις μακροχρόνιες επιδράσεις τους από τη συστηματική χρήση.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης η νέα γενιά «καπνικών προϊόντων μειωμένου κινδύνου», συνέχισε ο ομιλητής, στα οποία ο καπνός θερμαίνεται και δεν καίγεται, με αποτέλεσμα να παράγεται περίπου το 5% των ουσιών που παράγονται με την καύση.

Σύμφωνα με βιβλιογραφικές μελέτες, η απορρόφηση της νικοτίνης με τη χρήση ηλεκτρονικού τσιγάρου είναι πιο βραδεία σε σύγκριση με τα παραδοσιακά τσιγάρα, κάτι που οι καπνιστές αντιμετωπίζουν ως μειονέκτημα. Το «μειονέκτημα» αυτό ωστόσο, άλλες μελέτες έδειξαν ότι εξαρτάται από τον τρόπο χρήσης των συσκευών ηλεκτρονικού τσιγάρου, ενώ δεν υφίσταται με τα νέα προϊόντα θέρμανσης του καπνού, στα οποία το προφίλ απορρόφησης της νικοτίνης είναι συγκρίσιμο με αυτό του παραδοσιακού τσιγάρου.

Η Οδηγία της ΕΕ για τα Καπνικά Προϊόντα (Tobacco Products Directive – TPD) που εκδόθηκε πριν από περίπου έναν με ενάμιση χρόνο, έθεσε ένα νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για όλα τα καπνικά προϊόντα που περιέχουν νικοτίνη. Η Οδηγία αυτή, η οποία θα πρέπει να ενσωματωθεί και στην ελληνική νομο-

θεσία, ζητάει από τους κατασκευαστές να αναγράφουν στα προϊόντα τους τοξικολογικά δεδομένα σχετικά με τα συστατικά τους και τις εκπομπές, διαδικασία που απαιτεί χρόνο και δεν έχει ολοκληρωθεί, και θέτει όριο στην περιεκτικότητα των προϊόντων σε νικοτίνη τα 20mg/ml.

Παρά το γεγονός ότι τα πρώτα χρόνια δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση, πρόσθεσε ο ομιλητής, στην ανάλυση των συστατικών των υγρών του ηλεκτρονικού τσιγάρου, σήμερα κατανοούμε ότι μεγαλύτερη σημασία έχει η συγκέντρωση των ουσιών αυτών στον ατμό που παράγεται κατά τη χρήση του προϊό-

Η ΟΔΗΓΙΑ ΤΗΣ ΕΕ
ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΠΝΙΚΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ (TPD)
ΕΘΕΣΕ ΕΝΑ ΝΕΟ
ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΠΝΙΚΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΟΥ
ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΝΙΚΟΤΙΝΗ,
ΚΑΙ ΘΕΤΕΙ ΟΡΙΟ ΣΤΗΝ
ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΣΕ ΝΙΚΟΤΙΝΗ
ΤΑ 20MG/ML.

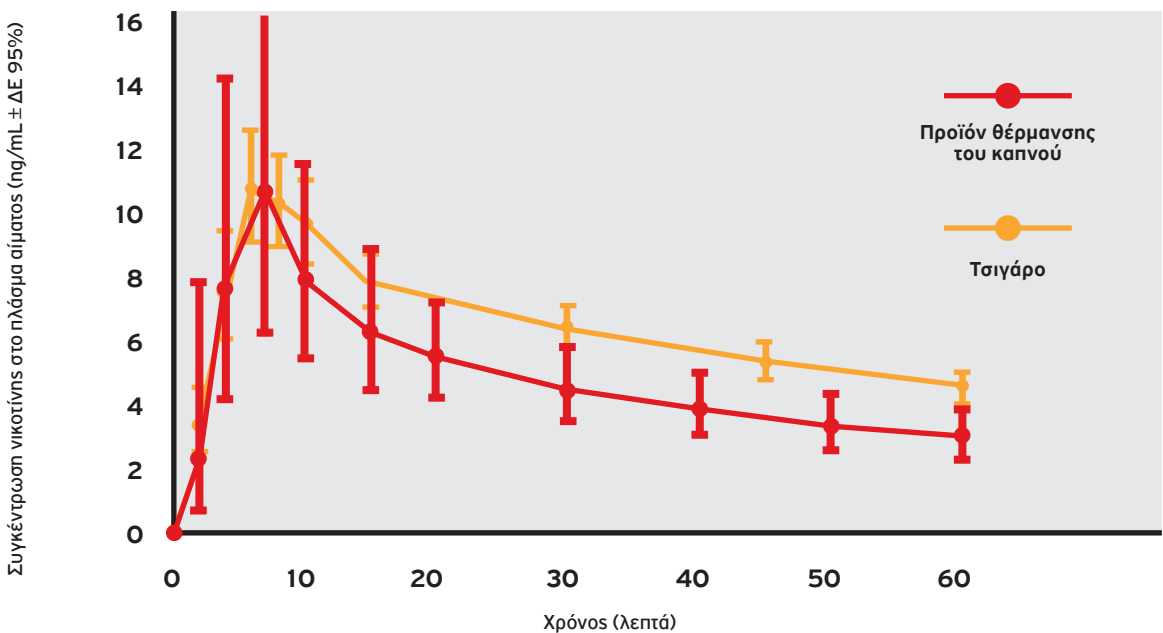
ΝΕΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ
ΜΕ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ:
ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΠΝΙΚΩΝ
ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ντος. Όλα τα υγρά θα πρέπει να συνοδεύονται από πιστοποιητικό δεδομένων ασφαλείας, συμπλήρωση, και οι χρήστες αυτών των προϊόντων θα πρέπει να το ζητούν.

Ασφαλώς, έκλεισε την ομιλία του ο κύριος Κουρέτας, απαιτείται περισσότερη έρευνα στα καπνικά προϊόντα μειωμένου κινδύνου, αλλά και διαφάνεια με δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των ερευνών που διεξάγονται ήδη, καθώς τα νέα δεδομένα θα διαμορφώσουν την εξέλιξη της κατάστασης στο νέο αυτό πεδίο.

ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΝΙΚΟΤΙΝΗΣ ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ = ΣΥΓΚΡΙΣΙΜΗ ΜΕ ΑΥΤΗ ΤΟΥ ΤΣΙΓΑΡΟΥ

Φαρμακοκινητικό προφίλ νικοτίνης

Πηγή: PMI Science

Υγεία και αυτονομία: Η προσωπική διαχείριση κινδύνων και οι δημόσιες πολιτικές στο πεδίο της κατανάλωσης

Ο κύριος Τάκης Βιδάλης, ως νομικός, ανέλυσε την «ηθική» διάσταση του ζητήματος. Η υγεία, ανέφερε ο ομιλητής, ορίζεται από το Σύνταγμα ως δικαίωμα, αφενός ατομικό, όπου κάθε άνθρωπος είναι αρμόδιος για την υγεία του στο πλαίσιο της προσωπικής του αυτονομίας, αφετέρου κοινωνικό, όπου το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών. Τα βασικά ερωτήματα που τίθε-

νται ωστόσο με βάση τους ορισμούς αυτούς, είναι αν έχουν οι άνθρωποι δικαίωμα να αδιαφορούν για την υγεία τους και από ποιο σημείο κι έπειτα το κράτος «μεριμνώντας» για την υγεία των πολιτών ενδέχεται να παραβιάζει την αυτονομία τους.

Η φροντίδα για την υγεία αποτελεί κατ' αρχήν προσωπικό ζήτημα, επεσήμανε ο κύριος Βιδάλης. Η αρχή της «συναί-

νεσης ύστερα από ενημέρωση» και η «άρνηση θεραπείας» αποτελούν καθιερωμένες εκφράσεις της αυτονομίας στο πεδίο της υγείας, υπάρχουν ωστόσο και δύο βασικοί περιορισμοί στην αυτονομία που αφορούν αφενός στα δικαιώματα των άλλων ανθρώπων (π.χ. κίνδυνος μετάδοσης ασθενειών), αφετέρου στο ότι η παραίτηση ενός ανθρώπου από τη φροντίδα της υγείας του δεν επιτρέπεται να οδηγή στο θάνατό του.

Για την προάσπιση της υγείας ως κοινωνικό δικαίωμα, έχουν αναπτυχθεί δημόσιες πολιτικές, όπως η πρόβλεψη πόρων για την προστασία της δημόσιας υγείας και για την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας (δομές), η ισότιμη πρόσβαση των πολιτών στις υπηρεσίες υγείας, η ενημέρωση του γενικού πληθυσμού και ευάλωτων ομάδων για την προστασία της υγείας τους, καθώς και ο προληπτικός έλεγχος καταναλωτικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Όσον αφορά στην ανάληψη των κινδύνων, ο ομιλητής ξεκαθάρισε αρχικά πως η προσωπική αυτονομία δέχεται όχι μόνο «λανθασμένες» επιλογές για την υγεία, αλλά ακόμη και την εκούσια ανάληψη κινδύνων από κάθε άνθρωπο (π.χ. κάπνισμα, αλκοόλ). Η εκούσια ανάληψη κινδύνων, βέβαια, οριακά μπορεί να θίγει δικαιώματα τρίτων, όπως της οικογένειας του ατόμου, αλλά και του κοινωνικού συνόλου, αν η πιθανή βλάβη της υγείας φθάνει να επιβαρύνει σοβαρά τους διαθέσιμους δημόσιους πόρους. Ασφαλώς, τόνισε ο ομιλητής, το κοινωνικό δικαίωμα στην υγεία δεν δικαιολογεί μια

«τιμωρητική» αδιαφορία των δημόσιων υπηρεσιών υγείας για κάποιον που εν γνώσει του έβλαψε τον εαυτό του.

Πρακτικά, συνέχισε ο κύριος Βιδάλης, οι δημόσιες πολιτικές «προστατεύουν» την υγεία των πολιτών μέσω των ελέγχων καταναλωτικών προϊόντων και υπηρεσιών. Δύο βασικά ερωτήματα που τίθενται ως προς τους ελέγχους είναι αν μπορούμε να απαγορεύουμε προϊόντα κατανάλωσης χωρίς να περιορίζουμε την αυτονομία και αν μπορούμε να επιτρέπουμε προϊόντα υπό όρους. Στην πρώτη περίπτωση, εξήγησε, ασφαλώς εμπίπτουν τα απειλητικά για τη ζωή και τη διανοητική υγεία προϊόντα όπως οι ναρκωτικές ουσίες, ενώ στη δεύτερη περίπτωση πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν ο παράγοντας της οικονομικής ελευθερίας του παραγωγού και η σημασία της ειδικής ενημέρωσης του παραγωγού προς τον καταναλωτή, ώστε ο τελευταίος να έχει τη δυνατότητα να αποφασίζει έλλογα. Στο παράδειγμα της οικονομικής ελευθερίας του παραγωγού εμπίπτει χαρακτηριστικά η περίπτωση των καπνικών προϊόντων και των γενετικά τροποποιημένων τροφίμων, όπου τίθεται το ζήτημα του labeling.

Η στάθμιση της προστασίας της υγείας, της αυτονομίας του καταναλωτή, αλλά και της οικονομικής ελευθερίας των παραγωγών δεν αποτελεί «τεχνικό» ζήτημα, αλλά απαιτεί αξιολογήσεις με συγκεκριμένα κριτήρια και διεπιστημονικό υπόβαθρο, τόνισε ο ομιλητής, απαιτεί πρωτόκολλα και ανεξάρτητα συστήματα πιστοποίησης και ελέγχου. Η νομοθεσία για την προστασία του καταναλωτή που υπάρχει στην Ελλάδα, πρό-

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ...
ΕΙΝΑΙ ΑΒΕΒΑΙΟ ΕΑΝ Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΜΙΑ
ΑΠΑΛΛΑΓΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΕΜΠΟΔΙΣΤΗ Ή ΑΝ ΘΑ ΒΡΕΙ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΗ ΤΗΝ ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.

σθεσε, παρουσιάζει ελλιπή στοιχεία ως προς την εφαρμογή της διάταξης που αφορά στην ενημέρωση και τη διαφήμιση. Κλείνοντας, ο κύριος Βιδάλης ανέφερε ότι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας που μπορεί να επηρεάσει το κανονιστικό πλαίσιο για τα προϊόντα που σχετίζονται με την υγεία είναι η ασφυκτική πίεση της διεθνοποιημένης αγοράς στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, εκφράζοντας την αβεβαιότητά του για το αν η πορεία προς μια απαλλαγμένη από το κάπνισμα κοινωνία θα είναι ανεμπόδιση ή θα βρει αντιμετώπη την καπνοβιομηχανία.

Ολοκληρώνοντας τις εργασίες της συνεδρίας, το προεδρείο που αποτελείτο από τον καθηγητή Γιάννη Κυριόπουλο και τον δημοσιογράφο Αντώνη Παπαγιαννίδη, ευχαρίστησε τους ομιλητές, ενώ ο καθηγητής ανέφερε ότι το θέμα του κανονιστικού πλαισίου παραμένει ανοιχτό για συζήτηση και για αποφάσεις στο μέλλον. Από κάποιους υποστηρίζεται μια πολιτική «ήπιου πατερναλισμού» χωρίς γραφειοκρατία και καταναγκασμούς, σχολίασε, ενώ παράλληλα υπάρχει μια πολιτική «ωθήσεων», όπου το κοινό παρακινείται να λαμβάνει τις «σωστές» αποφάσεις για την υγεία του με διάφορα μέτρα, όπως για παράδειγμα τη θέσπιση ειδικών φόρων «αμαρτίας / αρετής».

Επίσης, υποστήριξε την άποψη ότι στη χώρα υπάρχει ανάγκη για ένα κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τα νέα προϊόντα καπνού στα πρότυπα που ισχύουν διεθνώς και σε αυτή την κατεύθυνση ο ΕΟΦ και ο ΕΦΕΤ μπορεί να συνδράμουν θετικά.

ΝΕΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ
ΜΕ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ:
ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;
**Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΠΝΙΚΩΝ
ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ**

